

ENTRE LA CULTURA DE L'ÀCID I EL «DESIGN»

MARISCAL antològic

La Lotja de València servirà, a partir del 2 de novembre, de marc expositor per a l'obra d'un dels artistes més brillants d'aquests darrers anys. Ell és Mariscal, un dissenyador valencià que als seus trenta-vuit anys sembla que ho ha aconseguit pràcticament tot, fins i tot, ser polèmic.

Carles Gàmez

Diu Enric Satué que Mariscal és «l'expressió d'aquesta dècada». Malgrat que encara no sabem si Mariscal serà el nostre Miquel Àngel dels Països Catalans, no hi ha dubte que en aquests darrers anys —¿0? ¿20? ¿30?— cap artista ha captat i projectat tota la nostra cultura urbana-visual d'una forma tan brillant i innovadora com l'artista valencià-barceloní.

Des dels seus còmics marginals fins a la mascota heterodoxa, l'obra mariscaliana ha aconseguit sempre situar-se en allò que es diu primera línia de la secció. I això, segurament, perquè ha tingut el do de profetitzar els gustos populars, primer des de l'*underground* corporativista; després, des de la botiga de disseny. Un èxit en què han tingut un paper important noms com els de Marieta Cardoner, Fernando Amat o Pep Cortés, que han canalitzat les seues energies creatives.

Seria també un error per la nostra part globalitzar en la seua figura tota l'explosió dissenyadora que ha tingut,

i té, Barcelona com a epicentre. Però es també un fet inqüestionable que de tots els noms que naveguen al voltant del món del disseny, el de Mariscal ha estat el més afortunat. Potser perquè Mariscal ha tingut el gust de barrejar el tòpic valencià amb l'ètica dissenyadora barcelonina. És a dir, una mena de copulació gràfica entre la Benplantada i el Nelo Bacora. ¡Uf!

Si haguérem de detectar mancances en la seua obra, a banda d'una certa *inflació*, augmentada per la *troupe* d'imitadors i seguidors, assenyalariem el desequilibri. Mentre en el camp de la il·lustració Mariscal ha aconseguit una obra excel·lent i imaginativa, no es pot dir el mateix en el disseny industrial, on els seus *artefactes*, amb el pas dels anys, queden irremeiablement pansits. Un fet similar a l'esdevingut amb altres dissenys, com els del grup Memphis. Vulguem o no, el disseny de formes o llums exigeix una filosofia de fomes i usos, i la *boutade* irònica no pot fer única-ment de suport o fonament.

Els biògrafs de l'artista assenyalen l'exposició «Gran Hotel» a la Galeria

Mec Mec de Barcelona com l'arrendada de la seua trajectòria artística, encara que ja duia alguns anys col·laborant en revistes de còmics. L'exposició s'emmarca dins d'una Barcelona eufòrica i festiva, amb la Rambla com el passeig per excel·lència de la democràcia, la llibertat i l'Estatut d'autonomia. Sisa, malgrat que ja fa dos anys que ha fet sortir el sol, és el rei de la Plateria de Zeleste i la deessa Ocana queda immortalitzada en el retrat intermitent de Ventura Pons.

Mariscal, del braç de Fernando Amat, salta de la cultura del *rotllo* a l'estètica del disseny. Amb ell també realitza el seu bateig en l'interiorisme, fent el bar Merbeye. Per aquesta època comença una llarga relació professional amb l'empresària tèxtil Maria Cardoner *Marieta*, per a la qual realitza una sèrie de col·leccions d'estampats que comprèn edredons, safates, davantals, teles, estores, etc. Mariscal trasllada al sector llar-moda tot el seu univers elèctric i colorista, trencant amb el disseny tradicional.

Molt s'ha parlat de l'estil *ingenu* i es-

A l'esquerra, *Bany*. Pintura. Acrílic sobre paper, 73,5 x 103 cm. Barcelona, 1984. Al centre, dibuix original. *Pinzell* i tinta xinesa sobre cartolina. Barcelona, 1983. A la dreta, pàgina de la historieta «Una chica desenvuelta». *Vibora* núms. 56-57.

Els Garriris a la Llotja

Inaugurant les jornades «València Innovació», organitzades per l'IMPIVA, Institut de la Petita i Mitjana Empresa Valenciana, dependent de la Conselleria d'Indústria, l'edifici de la Llotja albergarà una exposició antològica de Xavier Mariscal. La primera exposició d'aquestes característiques que es dedica al dissenyador.

La mostra compta com a espònsor amb l'empresa castellonenca de taulells, Pamesa, amb la qual ha firmat un contracte l'artista. Anteriorment, Mariscal ja havia realitzat dissenys per a Ceràmiques Neri. «Cien años con Mariscal» és el títol de l'exposició amb un pressupost aproximadament de trenta milions. Per la seua banda, l'IMPIVA editarà el catàleg de l'exposició, que per primera vegada contindrà tota la seua obra.

Aquesta exposició mostrarà més de 500 obres de Mariscal, des dels seus primers treballs en el món de la historieta —*El rollo enmascarado, Pauperimus*, etc— fins a les seues realitzacions més recents com una còpia de la famosa gamba del Moll de la Fusta. Hi haurà també una petita falla realitzada per Manolo Martín sobre els personatges del seu còmic *A València*.

Un quaranta per cent és obra original —dibuixos, esbossos, pintures, vidres, escultures— mentre la resta són peces manufacturades. L'espai de l'exposició ha estat realitzat per José Juan Belda, dissenyador valencià, conegut pels seus treballs dins del grup La Nave, i Carmelo Hernando s'ha encarregat de la coordinació de la mostra i del disseny del catàleg. Enrique Carrazoni ha realitzat tot el treball fotogràfic.

La mostra està dividida en quatre parts: Gran Hotel, Duplex, Brochazos i Productos. En el primer apartat es podrà veure la seua primera obra, composta bàsicament pels còmics. En el segon, s'inclouran tots els treballs amb la irrupció del color, els primers dissenys tèxtils, els primers mobles, etc. L'obra més pictòrica estarà a l'apartat Brochazos, i finalment, tots els seus productes industrials.

L'espai de la Llotja estarà dividit en dos pisos, amb un itinerari cronològic de la seua obra. L'exposició, encara que hi ha sol·licitud d'exhibir-la en altres ciutats, solament es podrà contemplar a València. □

pontani, del caràcter primitiu a l'hora de definir la seua obra. No obstant això, seria molt difícil entendre els seus treballs en el camp de la il·lustració sense acumular en la seua memòria visual els noms d'un Matisse i sobretot, el de Dufy, amb qui comparteix el cromatisme exaltat. Tots dos, a l'igual que Mariscal, participen d'un mateix paisatge estètic. Però també en l'obra de Mariscal podríem assenyalar referències inequívokes de noms de les avantguardes històriques com Klee, Picasso, Kandinski o Leger, emulsionats i passats pel filtre de la ironia i el joc.

D'altra banda, hi ha tota la cultura visual dels anys cinquanta, des de senyalització comercial a l'arquitectura i interiorisme. La *modernitat* dels anys cinquanta la farà servir per a *explicar* el nostre temps, amb les seues autopistes, gratacels, avions, grans avingudes, col·lapses de trànsit, platges saturades, bars moderns, etc. Una *vida moderna* que sempre ens mostrarà en la seua cara més amable, lúdica o tendra, com ara

l'emblemàtic cartell «Bar,cel,ona».

La relació de Mariscal amb Barcelona ha estat marcada pel signe de la fertilitat. Un *coup de foudre* permanent entre la ciutat i el dissenyador, la qual ha creat de mil maneres diferents fins a esdevenir el seu apòstol gràfic en tot el món. Per a dur-lo a cap, ha comptat sempre amb el suport de l'Ajuntament. Testimoni d'aquesta relació són els diferents cartells oficials efectuats per Mariscal, amb el zenit de la mascota olímpica.

Mariscal ha fet brillantment el paper de propagandista oficial, que la ciutat requeria de cara al 92, sota el regnat de Pasqual Maragall. Pocs artistes han aconseguit identificar tant la seua obra amb una ciutat. Ara, una altra ciutat, València, es disposa a dedicar-li una magna exposició, que a més, comptarà amb un espai de luxe, La Llotja. Un recinte reservat fins ara a les grans mostres de caire culturalista, i l'exposició del Ninot. Entremig, Mariscal. □

COBI
Escultura.
Barcelona, 1988.

CACERIA PERSA
Catifa.
Madrid, 1986.

BAR CEL ONA
Samarreta.
Barcelona, 1984.